

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 31. august 2017

Sag 14/2017

A

(advokat Jan Presfeldt)

mod

B

(advokat Mathias Steinø)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Østre Landsrets 4. afdeling den 31. august 2016.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Vibeke Rønne, Jens Peter Christensen og Kristian Korfits Nielsen.

Påstande

Kærende, A, har principalt nedlagt påstand om, at B pålægges at stille sikkerhed med et beløb på mindst 603.750 kr. for de sagsomkostninger, som selskabet måtte blive pålagt at betale til ham, subsidiært at selskabet skal stille sikkerhed for et mindre beløb. A har mere subsidiært nedlagt påstand om, at sagen hjemvises til landsretten med henblik på fastsættelse af sikkerhedsstillelse for sagsomkostningerne for by- og landsret, og mest subsidiært at sagen hjemvises til landsretten med henblik på fastsættelse af sikkerhedsstillelse for sagsomkostningerne for by- eller landsret.

Indkærede, B, har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

B, der har hjemsted på Marshalløerne, anlagde den 22. maj 2013 sag mod A ved Retten i Lyngby. Selskabet gjorde gældende, at A, som direktør i C Trading ApS, der gik konkurs den

20. april 2012, havde pådraget sig et erstatningsansvar over for selskabet og påstod sig tilkendt 1.357.068,63 USD.

A anmodede ikke under byretssagen om, at B skulle stille sikkerhed for de sagsomkostninger, som han måtte blive tilkendt.

Ved dom af 14. april 2016 frifandt byretten A og tilkendte ham 301.875 kr. i sagsomkostninger.

B ankede dommen til landsretten, og A fremsatte herefter i sit ankesvarskrift anmodning om, at selskabet i medfør af retsplejelovens § 321 blev pålagt at stille sikkerhed for de sagsomkostninger, som selskabet måtte blive pålagt at betale til ham, hvis selskabet taber sagen.

Landsretten har ved den påkærede kendelse afslået As anmodning.

Anbringender

A har anført bl.a., at formålet med retsplejelovens § 321, stk. 1, er at sikre, at en sagsøgt via sikkerhedsstillelse kan opnå en nem og omkostningsfri dækning af tilkendte sagsomkostninger, når sagsøgeren er hjemmehørende uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Efter ordlyden og placeringen af § 321 gælder bestemmelsen umiddelbart ved behandling af sager i 1. instans, men bestemmelsen bør ligeledes gælde i ankesager. Der er ingen saglig begrundelse for, at indstævnte ikke skal have samme adgang til at fremsætte krav om sikkerhedsstillelse under en ankesag uafhængigt af, om der er anmodet om sikkerhedsstillelse i 1. instans. Dette understøttes af, at ankesagen i relation til sagsomkostninger anses for en selvstændig sag. Hensynet til indstævnte er, hvor der foreligger en frifindende dom med tilkendelse af sagsomkostninger, større og mere velbegrundet end i 1. instanssager, hvor parternes påstande og anbringender endnu ikke har været undergivet en retlig prøvelse. Når henses til formålet med og hensynet bag § 321, stk. 1, bør indstævntes adgang til under ankesagen at anmode om sikkerhedsstillelse omfatte sagsomkostningerne for både byret og landsret. Der foreligger en frifindende dom afsagt af tre dommere med tilkendelse af sagsomkostninger for byretten, hvilket skaber en formodning for, at sikkerhedsstillelsen bliver aktuel. Der er ikke noget hensyn at tage til B, idet det er kommet selskabet til gode, at sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger i byretten er blevet udskudt til ankesagen.

B har anført bl.a., at det i forarbejderne til retsplejelovens § 321, stk. 1, er forudsat, at bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse under en ankesag. Det kan dog ikke heraf udledes, at der under en ankesag skal indrømmes den indstævnte, som var sagsøgt i 1. instans, en ny mulighed og ny frist til at fremsætte anmodning om sikkerhedsstillelse, når anmodningen ikke blev fremsat inden for fristen for 1. instans. Retspraksis på området viser, at en appellant alene kan pålægges at stille sikkerhed for sagsomkostninger ved ankeinstansen, hvis der har været fremsat rettidig anmodning om sikkerhedsstillelse for 1. instansen. Retspraksis viser desuden, at bestemmelsen heller ikke i andre tilfælde fortolkes på en måde, hvorved indstævnte gives en udvidet adgang til sikkerhedsstillelse i anken. Parter i danske retssager har generelt, og parterne i denne sag har specifikt, haft mulighed for at indrette sig i henhold til retsstillingen. As anmodning om sikkerhedsstillelse er først fremsat i ankesvarskriftet for landsretten, og den er derfor ikke fremsat rettidigt. Hvis Højesteret imidlertid måtte finde, at der skal stilles sikkerhed for sagsomkostninger, bør spørgsmålet hjemvises til landsretten, der alene bør fastsætte sikkerhedsstillelse for landsretten.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 321, stk. 1, lyder:

”En sagsøger, der ikke har bopæl eller hjemsted i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, skal efter sagsøgtes anmodning stille sikkerhed for de sagsomkostninger, som sagsøgeren kan blive pålagt at betale til sagsøgte. Sagsøgtes anmodning skal fremsættes i svarskriftet eller i det i § 352, stk. 3, omhandlede retsmøde. Sikkerhedens art og størrelse fastsættes af retten, der tillige kan fritage for sikkerhedsstillelse, hvis særlige grunde taler for det. Stilles sikkerheden ikke, afvises sagen.”

Bestemmelsens 1. pkt. er affattet ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 om ændring af bl.a. retsplejeloven. I de almindelige bemærkninger til lovforslaget hedder det bl.a. (Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 132, s. 5520):

”Lovforslaget bygger på de dele af Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene) (herefter ”betænkningen”), som angår sagsomkostninger, retshjælp, fri proces og retshjælpsforsikring, og svarer i det væsentlige til Retsplejerådets lovudkast.”

Af bemærkningerne til lovforslagets § 321 fremgår bl.a. (s. 5556):

”Til § 321

Bestemmelsen indeholder regler om sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger. Bestemmelsen svarer til den gældende § 323, men er på en række punkter ændret i forhold her- til, jf. nærmere nedenfor.

...

Det foreslås, at sagsøgtes anmodning om sikkerhedsstillelse skal fremsættes i svarskrif- tet eller, hvis sagen ikke forberedes skriftligt, i det 1. retsmøde under forberedelsen.

Dette er i forhold til den gældende § 323, der bruger udtrykket ”første tægtedag”, først og fremmest udtryk for en sproglig modernisering.

...

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 307-309.”

I Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene), kap. 4, pkt. 2.3.6., s. 120, er anført bl.a.:

”Retsplejelovens § 323 finder tilsvarende anvendelse under anke iværksat af en af de nævnte udenlandske sagsøgere. Bestemmelsen kan formentlig også anvendes, hvor en sådan udlænding sagsøges og senere anker og under anken nedlægger nye påstande, men ikke hvis den pågældende blot gentager sine påstande fra første instans, jf. herved UfR 1989.189 H.”

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om B som sagsøger under byretssagen og nu som appellant i medfør af retspleje- lovens § 321, stk. 1, skal stille sikkerhed for de sagsomkostninger, som selskabet måtte blive pålagt ved ankesagens afgørelse. A har ikke fremsat anmodning om sikkerhedsstillelse for byretten, men har fremsat en sådan anmodning i sit ankesvarskrift.

Af § 321, stk. 1, 1. pkt., følger, at en sagsøger, der ikke har hjemsted i Det Europæiske Øko- nomiske Samarbejdsområde, efter sagsøgtes anmodning skal stille sikkerhed for de sagsom- kostninger, som sagsøgeren kan blive pålagt at betale til sagsøgte. Sagsøgtes anmodning skal fremsættes i svarskriftet eller i det i § 352, stk. 3, omhandlede retsmøde, jf. stk. 1, 2. pkt.

Formålet med § 321, stk. 1, er at sikre betaling af tilkendte sagsomkostninger til den sagsøgte, der er stævnet af en udenlandsk sagsøger, og som vil kunne have vanskeligt ved at inddrive sagsomkostningerne i udlandet. § 321, stk. 1, er efter forarbejderne forudsat at finde tilsvaren-

de anvendelse under anke iværksat af en udenlandsk sagsøger. Det er ikke efter forarbejderne en betingelse for anvendelse af § 321, stk. 1, under en ankesag, at indstævnte under 1. instanssagen som sagsøgt har fremsat anmodning om sikkerhedsstillelse. Højesteret finder på denne baggrund, at et sådant krav ikke kan stilles efter § 321, stk. 1, jf. herved også Højesterets kendelse af 1. april 1960 (UfR 1960.494/2). Sikkerhedsstillelsen fastsættes af ankeinstansen og omfatter, som det fremgår af højesteretskendelsen, kun eventuelle sagsomkostninger ved ankesagens behandling.

Efter det anførte tager Højesteret As mest subsidiære påstand til følge, således at landsrettens kendelse ophæves, og sagen hjemvises til landsretten med henblik på fastsættelse af den sikkerhed, som B skal stille for sagsomkostningerne ved ankesagens behandling.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse ophæves, og sagen hjemvises til landsretten til fastsættelse af den sikkerhed, som B skal stille for sagsomkostningerne ved ankesagens behandling.

I kæremålsomkostninger for Højesteret skal B betale 6.000 kr. til A. Det idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretskendelses afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.

Kærefgiften tilbagebetales.